

ಶಾಲೆಗಳು ತರಗತಿ ಕೋಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿಭಾಯಿಸುತ್ತವೆ?

- ದೇವರಾಜ ಕೋಡಬಾಳ

ಲೇಖನದ ಸಾರಾಂಶ

ಭಾಷಾ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯು ಸವಾಲು ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಎರಡೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಒಂದು ಸವಾಲು, ಏಕೆಂದರೆ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಸಂಪನ್ಮೂಲವಾಗಿ ಬಳಸುವ ವಿವಿಧ ವಿಧಾನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ತಿಳುವಳಿಕೆಯು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿದೆ. ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ, ಭಾಷಾ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಅಥವಾ ಬಹುಭಾಷಿಕತೆಯನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರು ತಮ್ಮ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ? ಎಂಬ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಗೊತ್ತಿರದ ಸಂಕೀರ್ಣ ಬೋಧನಾ ಕ್ರಮವನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ, ಮೂರು ಶಾಲೆಗಳ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಮೂರರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಶಾಲೆಗಳು ಗಡಿ ಪ್ರದೇಶದವು, ಮತ್ತೊಂದು ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಶಾಲೆಯಾಗಿದೆ. ಭಾಷಾ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯೊಂದಿಗೆ ಶಾಲೆಗಳು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಈ ಲೇಖನದ ಉದ್ದೇಶವು ಶಿಕ್ಷಕರ ಯಶೋಗಾಢೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದಲ್ಲ. ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರ ಹೋರಾಟಗಳು ಮತ್ತು ಪರ್ಯಾಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಈ ಲೇಖನವು, ಭಾಷಾ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ವಿಚಾರವಾಗಿ, ಸೇವಾ ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಸೇವಾನಿರತ ಶಿಕ್ಷಕರ ಕಲಿಕೆಗೆ ಕೆಲವು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಪೀಠಿಕೆ

ಭಾಷಾ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯು ಬಹುಭಾಷಿಕತೆಯ ಹೃದಯವಾಗಿದೆ. ಒಂದು ದೇಶದಲ್ಲಿ, ಭಾಷಾ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಬೆಳೆಸುವಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಗಳು ಪ್ರಮುಖವಾದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿ ಅನೇಕ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು (ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ ಮತ್ತು ವಿಷಯವಾಗಿ) ಬಳಸುವುದರ ಮೂಲಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಬಹುಭಾಷಿಕತೆಗೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿದ್ದರೂ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು ಇದಕ್ಕೆ ಇಂಬನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ. ನೆರೆಯ ರಾಜ್ಯಗಳ ಪ್ರದೇಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಗಡಿಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡಿರುವ ಊರು/ ಪಟ್ಟಣಗಳು ಮತ್ತು ವಲಸೆಯ ಒಳಹರಿವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವ

ಸ್ಥಳಗಳು ಈ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಬಹುಭಾಷಿಕ ಜೀವನದ ಈ ಸಂಗತಿಗಳು ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಸಂಪದ್ಧರಿತ ಆಕರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಆ ಶಾಲಾ ತರಗತಿಯ ದೈನಂದಿನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಸವಾಲು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಈ ಸವಾಲುಗಳು ತುಂಬಾ ನೈಜವಾದದ್ದೂ ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ತಕ್ಷಣವೇ ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿರುವ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಭಾಷಾ ವೈವಿಧ್ಯತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾಷಾ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಶಾಲೆಗಳು ಹೇಗೆ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಈ ಲೇಖನವು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮೂರು ಶಾಲೆಗಳ ವಿವರಣಾತ್ಮಕ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಕರ ಯಶಸ್ಸಿನ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಈ ಲೇಖನದ ಉದ್ದೇಶವಲ್ಲ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ, ಶಿಕ್ಷಕರು ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳು ಸಹಾಯಕವಾಗಿವೆಯೇ ಅಥವಾ ಆ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ದೀರ್ಘಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಫಲವಾಗುತ್ತವೆಯೇ? ಎಂಬುದನ್ನೂ ಸಹ ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳಲಾಗುವಂತಿಲ್ಲ. ಶಿಕ್ಷಕರು ತಮ್ಮ ದೈನಂದಿನ ಬೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕಾಳಜಿಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಮೇಲೆ ಈ ಲೇಖನವು ಬೆಳಕು ಹರಿಸುತ್ತದೆ. ಶಿಕ್ಷಕರು 'ಆಸಕ್ತಿರಹಿತರು' ಮತ್ತು ಎಂದಿನಂತೆಯೇ ಕಲಿಸುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗ್ರಹಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಹಲವಾರು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತಲಾಗಿದೆ.

ಭಾಷಾ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುವಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳು

ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಮೂರು ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ, ಎರಡು ಶಾಲೆಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಲಬುರಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸೇಡಂ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿವೆ. ಸೇಡಂ ತಾಲ್ಲೂಕು ಕಲಬುರಗಿಯಿಂದ 150 ಕಿ.ಮೀ. ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದು, ತೆಲಂಗಾಣ ರಾಜ್ಯದ ರಂಗಾರಡ್ಡಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ತಂಡೂರ್ ತಾಲ್ಲೂಕು ಮತ್ತು ಮೆಹಬೂಬನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೊಡಂಗಲ್ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಗಡಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಮೊದಲ ಶಾಲೆಯು, ಉರ್ದು ಮಾಧ್ಯಮ ಶಾಲೆಯಾಗಿತ್ತು ಇದು ಸೇಡಂನಲ್ಲಿದೆ; ಎರಡನೆಯದು ಸೇಡಂ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಮೋಟಕಪಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮ ಶಾಲೆ. ಇನ್ನು ಮೂರನೆಯದು ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದು, ಅದು ದೇಶದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಗಗಳಿಂದ ಬಂದ ವಲಸೆ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಮಕ್ಕಳು ಕಲಿಯುತ್ತಿರುವ ಶಾಲೆ. ಅದು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿದೆ.

ಪ್ರಕರಣ ಅಧ್ಯಯನ 1 : ಉರ್ದು ಮಾಧ್ಯಮ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿನ ಶಿಕ್ಷಕರ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಸುವ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ;

ಬಹುತೇಕವಾಗಿ ಉರ್ದು ಮಾತನಾಡುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಈ ಶಾಲೆ ಸೇಡಂನಲ್ಲಿದ್ದು, ಉರ್ದು ಮಾಧ್ಯಮ ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ

ಕನ್ನಡವನ್ನು ಎರಡನೆಯ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಕಲಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕನ್ನಡವನ್ನು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಒಂದು ವಿಷಯವಾಗಿ ಮೂರನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅನೌಪಚಾರಿಕವಾಗಿ, ಒಂದನೇ ತರಗತಿಯಿಂದಲೇ ಎರಡನೇ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಲಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಒಂದು ಮತ್ತು ಎರಡನೇ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡುವ ವಿಷಯವಲ್ಲ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ತರಗತಿ ಹಂತಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಅವರ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಶಾಲೆಯ ಕಾಳಜಿಯಾಗಿದೆ.

ಈ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಮಕ್ಕಳು ತೀರಾ ಹಿಂದಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಈ ಮಕ್ಕಳ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ, ಮಕ್ಕಳ ಕನ್ನಡ ಕಲಿಕೆಗೆ ಇರುವ ತೊಡಕುಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಮೂಲ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿ ಕಂಡದ್ದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಒಡ್ಡಿಕೊಳ್ಳುವ ವಾತಾವರಣವು ಸೀಮಿತವಾಗಿದ್ದದ್ದು. ಕನ್ನಡವು ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಇತ್ತು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಉರ್ದು ಮತ್ತು ಹೊರಗಿನ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದೊಂದಿಗೆ ಉರ್ದುವನ್ನು ಬೆರೆಸಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಕಡೇ ಪಕ್ಷ ಕನ್ನಡ ಪರಿಸರವನ್ನು ತರಗತಿಯ ಕೊಠಡಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದರೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕನ್ನಡ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ವೃದ್ಧಿಸಬಹುದು ಎಂದು ಅಂದಾಜಿಸಿದರು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ, ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದು, ಪ್ರಾಸಬದ್ಧ ಶಿಶುಗೀತೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದು, ಅಭಿನಯ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಹಾಡುವುದು, ಚಿತ್ರ ಬಿಡಿಸುವುದು ಹೀಗೆ ಹಲವು ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ತಮ್ಮತ ಸೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಭಾಷಾ ಕಲಿಕೆಗೆ ಅಣಿಗೊಳಿಸತೊಡಗಿದರು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದ ಭಾಗಗಳಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಬಳಸಲು ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತೇ ವಿನಹ ಉರ್ದು ಬಳಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಗಮನವನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಎರಡಕ್ಕೂ ಶಿಕ್ಷಕರು ಸಮಾನವಾದ ಆದ್ಯತೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ವಿಶಾಲವಾದ ಉದ್ದೇಶವು ಎರಡು ಸ್ತರದ್ದು. ಒಂದು, ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಲಿಯುವ ಪ್ರೇರಣೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು. ಇನ್ನೊಂದು ಕನ್ನಡದ ಬಗೆಗಿನ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಅರಿವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು.

ಹಿರಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಕರು ಅನುಸರಿಸಿದ ತಂತ್ರವು ಭಿನ್ನವಾಗಿತ್ತು. ಅವರಿಗೆ ಪಾಠದ ನಡುವೆ ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ಪಾಠದ ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ತಕ್ಕುದಾದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಮಿಂಚು ಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನು, ಪಾಠಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದ ಪದಗಳ ಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಸ್ವತಃ ತಯಾರಿಸಿ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು. ಪಾಠದ ನಂತರ ಅದರ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ತಮ್ಮದೇ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಲು

ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಪಾಠದ ಸಾರಾಂಶಕ್ಕೆ ಉರ್ದುವಿನ ಜೊತೆಗೆ ಕನ್ನಡದ ಪದಗಳನ್ನು ಮಿಶ್ರಮಾಡಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಶಿಕ್ಷಕರು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ದಿನ ಕಳೆದಂತೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವೃದ್ಧಿಯಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಕನ್ನಡ ಪದಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ಮಂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವು ತೀವ್ರವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಈ ಶಿಕ್ಷಕರು ಹಿರಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮತ್ತು ಇತರೆ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಲಿಯಲು ಸಹಾಯಕವಾಗುವಂತೆ ತೊಡಗಿಕೊಳ್ಳಲು ಕೋರಿದರು. ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮಕ್ಕಳು ಸಂವಹನಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗಬಹುದಾದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಯಲು ನೆರವಾದವು. ಅವರ ಸಂವಹನದ ಕೌಶಲ್ಯದಿಂದ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರೇರಣೆಯೂ ಬೆಳೆಯುವಂತಾಯಿತು. ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿದ ಕನ್ನಡದ ಬಳಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಅವರ ಒಟ್ಟಾರೆ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯೂ ಹೆಚ್ಚಿತು.

ಇದರ ಜೊತೆಗೆ, ನಂತರದ ಹಂತದಲ್ಲಿ, ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಓದುವ ಮತ್ತು ಬರೆಯುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಕಡೆಗೆ ಶಾಲೆ ಗಮನ ಹರಿಸಿತು. ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಸವಾಲಿನ ವಿಷಯವಾಗಿದ್ದಿತು. ಏಕೆಂದರೆ ಉರ್ದು ಭಾಷೆಯ ಲಿಪಿರಚನೆಗಳು ಬಲದಿಂದ ಎಡಕ್ಕೆ ಚಲನೆಯಾಗುವುದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಓದುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಶಿಕ್ಷಕರು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಮೊದಲು ಅದರ ಸಾರವನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲು, ತದನಂತರ ಬರೆಯಲು ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಎಡದಿಂದ ಬಲಕ್ಕೆ ಚಲಿಸುವ ಲಿಪಿ ರಚನೆಯುಳ್ಳ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವುದರ ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಕೈ ಚಲನೆಯ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ಇದರ ಸಲುವಾಗಿ ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ಮರಳಿನಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ರಂಗೋಲಿ ಪುಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಬರೆಯಲು ತಿಳಿಸುತ್ತಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಲಿಯಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿದರು.

(ರಂಗೋಲಿ ಪುಡಿಯಿಂದ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ). ಶಿಕ್ಷಕರು ಬರವಣಿಗೆಯ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಇದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಕನ್ನಡದ ಬರವಣಿಗೆಯ ಬಗೆಗಿನ ಆತಂಕ, ಭಯ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು ಮತ್ತು ಅವರು ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಕಲಿಕೆಗೆ ಒಡ್ಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು.

ಪ್ರಕರಣ ಅಧ್ಯಯನ 2 : ತೆಲುಗು ಮಾತನಾಡುವ ಪ್ರದೇಶದ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರ :

ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮ ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಎರಡನೇ ಪ್ರಕರಣವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಶಾಲೆ ಸೇಡಂ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಮೋಟಕಪಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಇದು ತೆಲಂಗಾಣ ರಾಜ್ಯದ ಗಡಿಗೆ ಬಹಳ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ತೆಲುಗು ಭಾಷೆ ಇಲ್ಲಿನ ಪರಿಸರದ ಪ್ರಬಲ ಭಾಷೆಯಾಗಿದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮಾತೃಭಾಷೆ

ಮತ್ತು ತೆಲುಗು ಎರಡೂ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿದ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಈ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ, ತೆಲುಗು, ಉರ್ದು, ಹಿಂದಿ ಮತ್ತು ಮರಾಠಿ ಮತ್ತು ಲಂಬಾಣಿ ಮಾತನಾಡುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿದ್ದಾರೆ. (ಮೋಟಕಪಲ್ಲಿಯ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇ. 2% ಜನರು ಲಂಬಾಣಿ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರಾಗಿದ್ದು ಲಂಬಾಣಿ ಭಾಷೆಯು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ಭಾಷೆಯಾಗಿದೆ.) ಕನ್ನಡವು ಈ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಭಾಷೆಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಅವರ ತರಗತಿಯ ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಕಲಿಕಾ ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ ತೀರಾ ಕಡಿಮೆ ಇರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಶಿಕ್ಷಕರು ಇಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ತಂತ್ರವೇನೆಂದರೆ, ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರು ಪಠ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಪಾಠವನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಓದಿ ಹೇಳಿ, ಅದರ ಅರ್ಥವನ್ನು ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸುವುದು.

ಮಕ್ಕಳು ಆ ಪಾಠದ ವಿಷಯವನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಂಡು ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮನೆ ಭಾಷೆ ತೆಲುಗು ಆಗಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿಯೇ ಪಾಠವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಲು ಅವರನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ಅವರಿಗೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಚರ್ಚೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಳ್ಳಲು ಸೂಚಿಸಿದಾಗ ಅವರು, ತಮ್ಮ ಮಾತೃಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ತಮ್ಮ ಭಾಷೆಯವರ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕಲಿಯಲು ಒಲವು ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲು, ಓದಲು ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು ಸಾಲದೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿರುವುದು ತಿಳಿಯಿತು. ಇದು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಪರ್ಯಾಲೋಚಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಹಾಗೆಯೇ ಶಿಕ್ಷಕರು ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿದ್ದವೇ? ಎಂಬ ಬಗೆಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಕನ್ನಡ ಕಲಿಯುವ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಈ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆಯೇ? ಪಾಠದ ಸಾರವನ್ನು ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸುವುದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ನೆರವಾಗುತ್ತಿದೆಯೇ? ಕನ್ನಡದ ಜೊತೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ತೆಲುಗನ್ನು ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಮಿಶ್ರಮಾಡಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸರಿಯೇ? ಇದೇನಾದರೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದೆಯೇ? ಅಥವಾ ಕನ್ನಡದ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಳಸಬೇಕೆ? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಅದರಷ್ಟಕ್ಕೆ ಅವು ಅನನ್ಯವಾದುವುಗಳಲ್ಲ. ಅವು, ಶಿಕ್ಷಕರು ತಮ್ಮ ಬೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕಲಿಕೆಯನ್ನೇ ತಮ್ಮ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಡುತ್ತವೆ.

ಈ ಶಿಕ್ಷಕರಂತೂ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಲಿಸಲು ಹೆಚ್ಚು ಸೂಕ್ತವಾದ ವಿಧಾನಗಳಾವುವು? ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಳಜಿ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅವರು ಬಹುಭಾಷಾ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗೆಗೆ ತಮಗಿರುವ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರ್ಯಾಲೋಚನೆಗೆ ಒಡ್ಡಿಕೊಂಡಿರುವಂತಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಕರು ಭಾಷಾ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಸಂಪನ್ಮೂಲವಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವ

ತಿಳಿವಳಿಕೆಯು ಕಡಿಮೆ ಇದೆ. ತಮ್ಮ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿನ ಈ ಅಂತರದ ಅರಿವು ಅವರಿಗಿದ್ದು ಭಾಷಾ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಪರಿಹಾರದತ್ತ ತಲುಪಲು ಅವರನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ, ಭಾಷಾ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಇನ್ನಿತರ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳ ಕಡೆಗೂ ದೃಷ್ಟಿಹರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಅಗತ್ಯತೆಗಳಾಗಿ ಅವರ ಪರ್ಯಾಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕು.

ಪ್ರಕರಣ ಅಧ್ಯಯನ 3 : ಭಾಷಾ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಬಹುಭಾಷಾ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳು :

ಮೂರನೇ ಪ್ರಕರಣ ಅಧ್ಯಯನವು ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ವಲಸೆ ಕುಟುಂಬಗಳ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ (ಇವರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವರು ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಮಿಕರು) ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವ ಕಲಿಕಾ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ನಡೆಸುವ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ಪೋಷಕರ ಆಯ್ಕೆಯ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸಲು ಈ ಕೇಂದ್ರವು ಸೇತುವೆಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಕೇಂದ್ರವು ಬಿಹಾರ, ಅಸ್ಸಾಂ, ಒಡಿಶಾ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳ ರಾಜ್ಯಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಉರ್ದು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕಲಿಕೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ, ಶಾಲೆಯು ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಧದಷ್ಟು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಹಿಂದಿನ ಯಾವುದೇ ಶಾಲಾ ಅನುಭವಗಳಿಲ್ಲ. ಶಾಲಾ ಅನುಭವವಿರುವವರಲ್ಲಿಯೂ ಬಹಳಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳು ವಯೋಮಾನಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಹಾಗೂ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಜಟಿಲತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮತ್ತೊಂದು ಅಂಶವೆಂದರೆ ಮಕ್ಕಳ ವಯೋಮಾನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಭಿನ್ನತೆ ಇರುವುದು. ಈ ಶಾಲೆಯ ಅನನ್ಯತೆ ಏನೆಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ವಿಷಯದ ಗಡಿಗಳನ್ನು ಮೀರಿದ ತಡೆರಹಿತ ಕಲಿಕೆಯ ಅನುಭವವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಭಾಷೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಒಂದು ವಿಷಯದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ವಿವಿಧ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ತೆರೆದುಕೊಂಡು ಶಾಲಾ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಸದರಿ ಕಲಿಕಾ ಕೇಂದ್ರವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ಅನೇಕ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳು ಇಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಲು, ತಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ತಮ್ಮದೇ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸಂಕೋಚದ ಕಾರಣದಿಂದ ಅಥವಾ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಭಯದಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಈ ಭಯಗಳ ಕುರಿತು ಶಿಕ್ಷಕರು ಮಾತನಾಡಿದರು. ಈ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಪೂರಕವಾದ ಮುಖವಾಡಗಳು,

ತರಕಾರಿಗಳು ಮುಂತಾದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲಾಯಿತು. ಎಲ್ಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ, ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಓದುಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಮಿಶ್ರ ಭಾಷಾ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಪರಸ್ಪರ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವಂತೆ ಅವರನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿ ಅವರು ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಅಧಿಕೃತ ಸಂಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನೇ ಬಳಸಲು ಸೂಚಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ತರಕಾರಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಖರೀದಿ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟದ ಸಂಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ವಿವಿಧ ಸಮುದಾಯಗಳ ವಿವಾಹ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯಲು ಸಮುದಾಯದ ಸದಸ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಸಂವಹನ ನಡೆಸಲು ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ಕ್ಷೇತ್ರ ಪ್ರವಾಸಕ್ಕೆಂದು ಕಳುಹಿಸಲಾಯಿತು. ಪ್ರತಿ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ, ಭಾಷೆ ತಿಳಿದಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ, ಭಾಷೆಯನ್ನು ತಿಳಿದಿಲ್ಲದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ತಿಳಿಸಲಾಯಿತು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರ ಪ್ರವಾಸಗಳಿಂದ ವಾಪಸು ಬಂದ ನಂತರ, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಭೇಟಿಯ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಲು ಚಿತ್ರಸಹಿತ ಪದಗಳು, ಚಿತ್ರ ಓದುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಒಂದೇ ಬಗೆಯ ಪದಗುಚ್ಛಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಬಳಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಸೂಚಿಸಲಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಯನ್ನಾದರೂ ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಬಳಸುವುದರಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಗಿದ್ದಿತು. ಈ ಪದಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಪದಗಳು, ಅವರಿಗೆ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಲು, ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕಥೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ಮತ್ತು ಒಂದು ವಸ್ತುವಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಪದಗಳಾವುವು? ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದ್ದವು. ಈ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಒಂದೇ ನೆರೆಹೊರೆಯಿಂದ ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಭಾಷಾ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಬಂದಿಲ್ಲದ ಇತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು, ಅಥವಾ ಜಂಟಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಸೂಚಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸಹವರ್ತಿ ಗುಂಪಿನ ಒಡನಾಟವು ಕನ್ನಡ ಸೇರಿದಂತೆ ಸಮುದಾಯದ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಸಂವೇದನಾಶೀಲರನ್ನಾಗಿಸುತ್ತದೆ.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹರಿಸುವಂತೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮೊದಲನೆಯ, ಎರಡನೆಯ ಮತ್ತು ಮೂರನೆಯ ಭಾಷೆಗಳಾಗಿ ಕನ್ನಡ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮತ್ತು ಹಿಂದಿಗಳನ್ನು ಸಮಿಶ್ರಣಗೊಳಿಸಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಗುರಿಯೊಂದಿಗೆ ಕಲಿಯಲು ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಪ್ರಾಣಿ-ಪಕ್ಷಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುವುದು. ಹಿಂದಿಯಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಲು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡದಿಂದ ಹಿಂದಿಗೆ ತರಲು ಅನುವಾದ ವಿಧಾನವನ್ನು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ,

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಇತರ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಅನುವಾದಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಂತಹ ಕೆಲವು ಪದಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಅನುವಾದದ ಮಿತಿಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಕೂಡ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿನ ಒತ್ತು ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಸಂವಹಿಸುವುದಾಗಿತ್ತು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲೂ ಸಹ ಇದೇ ರೀತಿಯ ಬಹುಭಾಷಾ ಬೋಧನಾ ಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಾಯಿತು. ಮೂರು ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ, ಪಾಠದ ಪ್ರತಿ ಹತ್ತು ನಿಮಿಷಗಳ ನಂತರ, ನಾಮಪದಗಳು, ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು, ಹೊಸ ಪದಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಅವುಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರಲ್ಲದೆ ಈ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತಾ ಈ ಪದಗಳು ಸೇರಿರುವ ವ್ಯಾಕರಣಗಳ ಪ್ರವರ್ಗವನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಅಥವಾ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವಾಕ್ಯದ ರಚನೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಆ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಆತ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸುತ್ತಿದ್ದು ನಂತರ ಇತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಕನ್ನಡ ಅಥವಾ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಪುನರ್ ರಚಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ, ಕನ್ನಡ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮತ್ತು ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಯುವಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಹುಭಾಷಾ ಬೋಧನಾ ಕ್ರಮವನ್ನು ಬಳಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಗಣಿತ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನೂ ಕಲಿಸಲಾಯಿತು.

ಪಾಠಗಳಲ್ಲದೆ, ಸದರಿ ಕಲಿಕಾ ಕೇಂದ್ರವು ಮೂರು ಭಾಷೆಗಳ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಲು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಪೂರಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿತು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಕೆಳಗೆ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ:

ಅ) ಅನುಭವ ಹಂಚಿಕೆ : ವಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ (ಪ್ರತಿ ಶುಕ್ರವಾರ) ಅನುಭವ ಹಂಚಿಕೆಗಾಗಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಅವಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ನಾಯಕರಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ನಾಯಕರನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ ಮತ್ತು ಸರದಿಯ ಮೇಲೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ-ನಾಯಕರೂ ಎರಡು ಭಿನ್ನ ಭಾಷೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಗಳಿಂದ ಬಂದವರಾಗಿರುವಂತೆ ಗಮನಹರಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದು ಎಲ್ಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸಲು ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಸಂತೋಷ, ದುಃಖ, ನೋವಿನ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸಲು ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅನುಭವಗಳು ಯಾವುದೇ ವಿಷಯದ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿರಬಹುದು, ಇವುಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಭಾಷಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತು ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ.

ಆ) ಕನ್ನಡ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮತ್ತು ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಕೋಶವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು :

ಉದ್ದೇಶಿತ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಕೋಶವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಹಲವಾರು ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ:

- i. ವರ್ಡ್ ಫಾರ್ ದ ಡೇ (ದಿನಕ್ಕೊಂದು ಪದ): ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅನುಭವದಿಂದ ನೆಚ್ಚಿನ ಪದವೊಂದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಶಿಕ್ಷಕರು ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ (ಉದಾಹರಣೆಗೆ, “ನೀವು ಆ ಪದವನ್ನು ಏಕೆ ಹೇಳಿದಿರಿ? ಅದು ನಿಮಗೆ ಎಲ್ಲಿ ಗೊತ್ತಾಯಿತು? ಈ ಪದವನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಬಳಸಿದ್ದೀರಾ?”). ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಹಿಂದಿನ ಉದ್ದೇಶವೆಂದರೆ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದ ಕಲಿಕೆಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡುವುದು. ಈ ಪದವನ್ನು ನಂತರ ಕನ್ನಡ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮತ್ತು ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಬರೆಯಲು ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ, ಅವರು ಕಪ್ಪು ಹಲಗೆಗೆ ಬಂದು ಪದಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ, ಹಿಂದಿ ಅಥವಾ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಈ ಪದಗಳನ್ನು ಬರೆದು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಓದುತ್ತಾರೆ. ಫೋನಿಕ್ಸ್ ಕಲಿಸಲು ‘ವರ್ಡ್ ಫಾರ್ ದ ಡೇ’ ಯ ಪದವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದೇ ರೀತಿಯ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇವುಗಳನ್ನು ಕಪ್ಪು ಹಲಗೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಡೀ ತರಗತಿ ಈ ಪದಗಳನ್ನು ಓದುತ್ತದೆ.
- ii. ಸಚಿತ್ರ ಶಬ್ದಕೋಶ ರಚನೆ: ಪ್ರತಿ ಮಗುವಿನ ಬಳಿ ಕನ್ನಡ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮತ್ತು ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಗಳ ಸಚಿತ್ರ ಶಬ್ದಕೋಶದ ಪುಸ್ತಕವಿದೆ. ಮಗುವು ಪದಗಳನ್ನು ಕಲಿತ ನಂತರ, ಕಲಿಕೆಯ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿನ ಪದಗಳನ್ನು ಸಹ ಮೂಲ ಅಕ್ಷರಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಧ್ವನಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- iii. ಪುಸ್ತಕ ತಯಾರಿಕೆ: ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಬರೆಯಬೇಕಾದ ಪುಸ್ತಕದ ವಿಷಯವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಕುಟುಂಬ ಸದಸ್ಯರ ಹೆಸರುಗಳು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಮೂರು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಸಂಬಂಧದ ಜೊತೆಗೆ ಕಪ್ಪು ಹಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ಜೋರಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಉಳಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಅದನ್ನು ಮೂರು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ (ಕನ್ನಡ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮತ್ತು ಹಿಂದಿ) ತಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ನಕಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಒಂದೆರಡು ಬಾರಿ ಓದುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಅವರುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಮೂರು ಭಾಷೆಗಳ ವಾಕ್ಯ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.
- iv. ವಿಷಯ-ಸಂಬಂಧಿ ಪದಗಳು: ತರಗತಿಯ ಗೋಡೆಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಷಯ ಸಂಬಂಧಿ ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದರಂತೆ, ಗಣಿತವು ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ, ವಿಜ್ಞಾನವು ತನ್ನದೇ ಆದ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಗೋಡೆಗಳ ಮೇಲೆ, ಆಯಾ ವಿಷಯಗಳ ಪ್ರಮುಖವಾದ

ಪದಗಳನ್ನು ಬರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ, ಈ ಪದಗಳು ಚಿತ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ ಇರುತ್ತವೆ. ಆನಂತರ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಕ್ರಮೇಣ ಅಳಿಸಿಹಾಕಲಾಗುತ್ತದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಈ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಗೋಡೆಗಳ ಮೇಲಿನ ಪದಗಳನ್ನು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

- v. ಗ್ರಂಥಾಲಯದ ಬಳಕೆ: ಪ್ರತಿ ವಾರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಗ್ರಂಥಾಲಯದ ಎರಡು ತರಗತಿಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಶಿಕ್ಷಕರು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಓದುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಕಥೆಯನ್ನು ಅನುಭವಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಕಥೆಯಲ್ಲಿನ ಕೆಲವು ಪದಗಳಿಗೆ, ಸಂಬಂಧಿತ ಪದಗಳು, ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳು ಮತ್ತು ಲಿಂಗಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಉದಾಹರಣೆ ನೀಡಲು ಮಗುವಿಗೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಕನ್ನಡ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮತ್ತು ಹಿಂದಿ ಮೂರು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಗ್ರಂಥಾಲಯದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಮೂರು ಭಾಷೆಗಳ, ಎರಡು ಭಾಷೆಗಳ ಮತ್ತು ಒಂದೇ ಭಾಷೆಯ ಕಥೆಗಳು ಇರುವಂತೆ ಆಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಾರದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದಲು ಕೊಡಲಾಗುವುದು ಮತ್ತು ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇತರರೊಂದಿಗೆ ಅದನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ತಿಳಿಸಲಾಗುವುದು.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಭಾಷಾ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಎದುರಿಸಲು ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಮೇಲಿನ ಮೂರು ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ತರಲಾಗಿದೆ. ಮೊದಲೇ ಸೂಚಿಸಿದಂತೆ, ಇವುಗಳನ್ನೇ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಆಚರಣೆಗಳು ಎಂದಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಯಶಸ್ವಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಎಂದಾಗಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ ಈ ಲೇಖನದ್ದಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿನ ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಂಶವೆಂದರೆ, ಬೋಧನೆಯನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಅಗತ್ಯತೆಗೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಹೊಂದುವಂತೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಲು ಅನುವು ಮಾಡುವುದಾಗಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಭಾಷಾ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡೇ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆ ಅಥವಾ ಉಪಭಾಷೆ ಕಡಿಮೆ ಸ್ಥಾನ ಹೊಂದಿದೆ ಎನ್ನುವ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವಿಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಕರಣಗಳು ಸೇವಾಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಸೇವಾನಿರತ ಶಿಕ್ಷಕರ ಕಲಿಕೆಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ.

ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಕರು ಭಾಷಾ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ನಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದ್ದರೆ, ಸೇವಾಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಸೇವಾನಿರತ ಶಿಕ್ಷಕರ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳ ಮೇಲೆ ಗಮನ ಹರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ:

- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತರಗತಿಗಳಿಗೆ ಹೊತ್ತುತರುವ ಭಾಷಾ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ಮಕ್ಕಳ ಭಾಷಾ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸುವುದು.
- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮತ್ತು ವಿಶಾಲ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಹಿಸುವ ಗುರಿಯೊಂದಿಗೆ ಬೋಧನೆಯನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ಆಲಿಸುವ, ಮಾತನಾಡುವ, ಓದುವ ಮತ್ತು ಬರೆಯುವ ನಾಲ್ಕು ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಬೋಧನೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಾ ಸಾಗುವುದು.

ಪರಾಮರ್ಶನೆ

1. NCERT 2006. NCF Position Paper, National Focus Group on Teaching of Indian Languages. New Delhi: NCERT
2. Azim Premji Foundation. Multilingual experience in ECML Centers, Bengaluru
3. ಅಬ್ದುಲ್ ರೆಹಮಾನ್ ಪಾಷಾರವರ ಬಹುಭಾಷಿಕತೆ ಕುರಿತ ಲೇಖನಗಳು.

ದೇವರಾಜ ಕೋಡಬಾಳ : ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ನ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿ ಹೊಂದಿರುವ ಇವರು ಅಜೀಂ ಪ್ರೇಮ್‌ಜಿ ಫೌಂಡೇಷನ್‌ನ ಕೊಪ್ಪಳ ಜಿಲ್ಲಾ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ 'ಆರಂಭಿಕ ಭಾಷಾ ಕಲಿಕೆ' ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಕರ ವೃತ್ತಿಪರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ವೃತ್ತಿ ಆರಂಭಿಸಿ ರಾಜ್ಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿಯೂ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡು 12 ವರ್ಷಗಳ ಅನುಭವ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಸಂಪರ್ಕ: devaraj@azimpremjifoundation.org